СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
РІК LVII. Ч. 115. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 19-го ТРАВНЯ 1949. No. 115. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 19, 1949. VOL. LVII.
ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки П'ЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ГЕН. КЛЕЯ ПРИВИТАЛИ ЯК ГЕРОЯ МИРУ

Вашинґтон, 17. травня. — Після чотирьох років побуту на відповідальнім становищі американського військового губернатора окупованої Німеччини ген. Лушус Д. Клей повернувся додому, витаний як герой миру. Коли він виходив з літака в год. 10.14 перед полуднем, далися чути в його честь 17 гарматних вистрілів. Серед того привітав його секретар оборони Луїс Джансон заявою, що він виконав знаменито своє завдання. Безпосередньо після такого привіту Клей поїхав до Білого Дому, де президент Труман у приявности високих урядовців і дипломатів припняв йому на груди жмут золотих дубових листків замість Медалі за Визначну Службу і висловив йому признання за його працю, яка мала „найвищу вартість для країни й людства" за словами президента. З Білого Дому поїхав Клей серед товпи народу, зібраної по обох боках вулиць, до Капітолю, де вижидали його обі палати конгресу. Він відвідав палату репрезентантів конгресу і сенат і там виголосив промови, в яких зробив перегляд осягів впродовж свого урядування. Після привіту в сенаті він пішов на перекуску з сенаторами, а потім відвідав бюра красвої оборони в будинку Пентаґон і там відбув конференцію з кореспондентами. У розмові він сказав, що Західні держави повинні прийняти Німеччину до громади вільних націй, у боротьбі проти комуністів, бо інакше німці можуть заключити союз зі Совєтами. Одначе ген. Клей зазначив, що Америка мусить втримувати в Німеччині свої окупаційні війська, доки Европа не буде стабілізована.

НОВИЙ РУЗВЕЛТ У КОНҐРЕСІ.

Ню Йорк. — При доповняючих виборах у конгресовій окрузі, яка положена частинно на передмісті Бронкс, а частинно в західній частині міста вийшов переможчем Френклин Д. Рузвелт Молодший, син небіжчика президента. Вибори були дуже оживлені, бо правильна демократична організація під проводом Тамені Гол, не прийняла Рузвелта на кандидата, а ліві елементи з Амерікен Лейбор Парті поставили свого кандидата. Республиканці мали теж окремого кандидата й тому перемога молодого Рузвелта викликала здивування тим, що він дістав понад 50 відсотків усіх голосів, хоч кандидував з особистої „партії", яку назвав „Партією Чотирьох Свобід". З цієї округи був вибраний впродовж довгих років звісний голова конгресової комісії закордонних справ, Сол Блум.

ТИСЯЧА БЕЗДОМНИХ ОСІБ ВНАСЛІДОК ХМАРОЛОМУ В ТЕКСАСІ.

Форт Ворт, Тексас. — Хмаролом, який виляв дощу на висоту 12 цалів в цій околиці, позбавив даху коло 1,000 осіб, став причиною смерти чотирьох осіб, а крім того три особи пропали. Зливний дощ почав падати у вівторок ввечір і лляв до ранку в середу серед безупинних громів і блискавок. Злива прийшла з околиці Амарільо, де попереднього дня буревій — торнадо — знищив передмістя. Червоний Хрест з Вашинґтону прислав $15,000 на першу допомогу.

ЗАМАСКОВАНИЙ АГЕНТ ЯК ОРГАНІЗАТОР НЕІСНУЮЧИХ КОМУНІСТІВ.

Ню Йорк. — Серед загального сміху в суді підчас процесу проти 11 провідних комуністів виявив замаскований агент Бюра Федеральних Інформацій, Джан В. Бленк, як він точно сповняв накази комуністичного проводу й „організувати" нових членів партії. Він придбав усіх понад 50 нових членів, а навіть записав свого шваґра. Коли адвокат оборони визвірився на нього за те, що він записав члена родини, а потім робив на нього донос до Бюра Інвестиґацій, свідок сказав, що шваґер не знав про те, що його записано до Комуністичної партії. При дальших допитах оборони виявив свідок, що він записав багато видуманих імен до партії, а навіть відбував наради з такими „членами" підчас контролі комуністичного делегата. На зібранні були його приятелі з робітні, у якій свідок працював, одначе ці приятелі прийшли тільки на те, щоб помогти Бленкові в його заганнях. Він платив вписове по $1.50 зі своїх грошей, а видатки на вплату членських вкладок за таких фікційних членів партії звертало йому Бюро Інвестиґацій.

На переслуханні Великої Федеральної лави для переведення слідства в справі розгалуження шпигунства явився колишній голова комісії неамериканських діянь, конгресмен Карл Мундт. Він сказав кореспондентам опісля, що він вірить, що Совєти наказали втікати з Америки Ґергардові Айслерові, а прислали сюди іншого зручного комуніста для ведення комуністичного підпілля. На переслухання приїхав теж колишній комуніст, журналіст Пол Кравч, для складення свідоцтва про вбивство Юлії Пойнц-Ґлазер комуністами за те, що вона знала забагато. Поліція каже, що Кравч не має доказів про це вбивство.

ПРОПАЛА ЦІЛА УНЦІЯ УРАНУ.

Вашинґтон. — Комісія Атомової Енерґії потвердила, що в місяці лютому пропала з її сховку мала кількість урану У-235, ваги 1.05 унції. Такого урану вживають при виробі атомової бомби. Знавці кажуть, що коли б цей метал дістався у ворожі руки, ворог може навчитися, як виробляти атомову бомбу. Дбайливі пошукування виказали, що урян перевезено з Вашинґтону до ляборатoрії в Шікаґо, там його примістили в спеціяльно для нього побудованім сховку, одначе звідти він щез. Було підозріння, що його викрали шпиги, одначе частину його найшли пізніше серед сміття. Посідання урану вважають за найбільшу тайну в світі. Невіднайдена частина урану це найбільша дотеперішня втрата того первня.

ВСІ ДЕРЖАВИ ЗВОЛІКАЮТЬ З РАТИФІКАЦІЄЮ ДОГОВОРУ ПРО НАРОДОВБИВСТВО

Вашингтон, 17. травня. — Минулого грудня Генеральна Асамблея Обеднаних Держав ухвалила текст договору про признання народовбивства як міжнародного злочину. Його підписали представники двадцяти трьох націй. Щоб договір набрав правної сили, треба ратифікації двадцять і одною державою. Досі ні одна з держав, які підписали договір, його ще не ратифікувала. У Вашингтоні цей договір не вийшов ще з бюр департаменту стейту і не дістався до сенату для дальшої акції тому, що накопичилося багато інших пильних міжнародних справ. З огляду на проволоку з ратифікацією в Злучених Державах, інші держави вагаються, що їм робити.

БРАЗИЛІЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ПРИБУВ ДО ФЛОРИДИ

Кій Вест, у Флориді. — Президент Бразилії, Евріко Ґаспер Дутра, приїхав літаком до Злучених Держав на відвідини президента. Це є віддання візити, яку склав президент Труман Бразилії в 1947 р. Заки Дутра виїде до Вашингтону, він перебуває в морській базі у Кій Вест, де звичайно президент Труман відбуває вакаційний спочинок.

УКРАЇНСЬКІ ВИРОБИ НА ВИСТАВЦІ В УНІВЕРСИТЕТІ ІНДІЯНА

Блумингтон, у стейті Індіяна. — Виставку словянського мистецтва зорганізовано в будинку університету Індіяна дня 16 травня і вона буде відтворена до 21 травня. Виставка є перша того роду, а її улаштовано старанням Словянського Клубу. У виставці заступлені в першу чергу вироби народного мистецтва різних словянських народів східної, центральної й західної Европи, таких як росіян, українців, поляків, словаків, хорватів, сербів, чехів і болгарів. Є між ними барвні народні одяги, коронки, вишивки, а теж вироби з дерева. Для вигоди відвідувачів складено каталог виставки.

ВИСТАВКА ГАЛИНИ МАЗЕПИ В ВЕНЕСУЕЛІ

Відома українська артистка-малярка, Галина Мазепа, що від року перебуває в місті Каракас, влаштувала 17 квітня власну виставку в музею Мистецтва. На ній виставлено разом 49 речей, малюнків та рисунків. Виставка пройшла з успіхом і багато творів закуплено.

Галина Мазепа належить до українських найвизначніших модерних мистців. Вона студіювала в академії в Празі і брала участь у численних виставках, улаштованих Асоціяцією Незалежних Українських Мистців у Львові та закордоном. Цикль її малюнків про Козака Байду мав великий успіх в українському відділі виставки в Німецькому Національному Музею в Мюнхені в 1947 р. У Каракасі працює вона як рисівник при кольоровому фільмі і про її працю були вже численні згадки в тамошній пресі. Її чоловік (інж. Коваль) працює на факультеті фізично-математичнім в унівеситеті в Каракасі.

ДО АМЕРИКИ ПРИЙДЕ У. Н. ХОР „ВАТРА".

Як довідуємося, до цеї країни прийде зі скитальщини відомий Український Національний Хор „Ватра", що його вважається за один з найкращих існуючих українських хорів та який здобув собі широкий розголос і найбільші признання, як з українського так і чужого боків. Диригентом цього хору є бувший диригент Оперного Театру у Львові, проф. Лев Туркевич. Хористи, що разом з родинами нараховують 78 осіб, прийдуть до Америки як звичайні переселенці - робітники та працею своїх рук зароблятимуть на прожиток, але треба сподіватися, що при цьому вони не перестануть і на цій землі плекати своєї хорової традиції та продовжуватимуть цю велику місію, яку виконує в світі українська пісня.

В ЧЕРВНІ ВІДБУДЕТЬСЯ ПЛЕНАРНА СЕСІЯ У. Н. РАДИ

З поінформованих українських джерел з Европи повідомляють, що в першій половині червня там відбудеться друга пленарна сесія Української Національної Ради. Перша сесія, як відомо, відбулася в липні минулого року. На цій сесії має бути переведена реконструкція Виконного Органу УНРади і на ній теж без сумніву відібються у відповідній мірі ці політичні події та зміни, які заіснували в житті української еміґрації протягом року.

СОВЄТСЬКА П'ЯТА КОЛОНА В АФРИЦІ ДІЄ

Каїро, 18 травня. Єгипетська преса повідомляє, що в місті Тріполі відбулася вчора велика демонстрація, в якій взяло участь около 30,000 арабів та які протестували проти пляну передати Тріполітанію під італійський протекторат. Демонстранти несли портрети Сталіна і транспаренти з написами за Совєтський Союз та проти Америки, Британії і Італії.

АМЕРИКА ПІДДЕРЖУЄ АНГЛО-ІТАЛІЙСЬКИЙ ПЛЯН ЩОДО КОЛОНІЙ

Лейк Соксес, 18 травня. Американський представник в Об'єднаних Націях, Ворен Р. Остин, закликав вчора Генеральну Асамблею, щоб вона ухвалила резолюцію в справі дальшої диспозиції бувших італійських колоній в Африці, базовану на договоренні міністрів закордонних справ Британії та Італії. Остин заявив, що ця резолюція не цілком відповідає поглядові делеґації Злучених Держав, проте, він вважає за необхідну „швидку акцію", щоб дальше не відкладати цеї справи в злудній надії, що пощастить знайти ідеальну розв'язку, яка задовольняла б усіх. Згідно з постановами цеї резолюції, ціла Лібія дістала б свою повну політинчу незалежність в 1959 році, якщо Генеральна Асамблея не постановила б інакше. Цю саму резолюцію піддержував теж представник Франції, натомість гостро проти неї виступили арабські та деякі азійські країни і Совєтський Союз та його сателіти, домагаючись для цих колоній колективного протекторату Об'єднаних Націй.

БРИТАНІЯ ВИКИДАЄ ДИПЛОМАТИЧНИХ П'ЯТИКОЛОННИКІВ

Лондон, 18 травня. Британське міністерство закордонних справ повідомило, що у відплату за домагання відкликати цілий ряд британських дипломатів з країн совєтських сателітів, британський уряд рішив викинути відповідну кількість дипломатичних представників совєтських сателітів: Чехії, Румунії і Болгарії.

ПЕРЕСТАВ ВИХОДИТИ „ПРОМІНЬ".

Тижневик „Промінь", що був органом групи націоналістів під проводом полк. А. Мельника та появлявся в Зальцбурґу в Австрії, в останньому — як довідуємося — перестав виходити. Натомість ця сама група одержала концесію на видавання тижневика „Український Голос", що виходитиме в Мюнхені, в Німеччині.

ГЕН. ФРАНКО ОРҐАНІЗУЄ МАНІФЕСТАЦІЮ В СПРАВІ РІШЕННЯ О.Н.

Мандрид, 18 травня. Сьогодні тут почнеться нова сесія еспанського парляменту, на якій виступить з промовою ген. Франко, забираючи становище до недавнього голосування в Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй, на підставі якого перепала резолюція південно - американських країн в справі відновлення з Еспанією повних дипломатичних стосунків. Після виступу ген. Франка організується масову маніфестацію населення перед королівським палацом.

КОМУНІСТИ ДЕМОНСТРУЮТЬ ЗА ЗВІЛЬНЕННЯ АЙСЛЕРА

Лондон, 18 травня. Комуністична п'ята колона в цьому місті продовжує тут орґанізувати демонстрації, протестуючи проти арешту Ґергарда Айслера, що зрікся 23,500 долярів кавції та втік з Америки на польському кораблі „Батори". В Англії його заарештовано на домагання американських властей. Тепер має відбутися суд в справі його видачі.

СОВЄТСЬКІ САТЕЛІТИ В ОБОРОНІ СВОГО ГНОБИТЕЛЯ

Женева, 18 травня. Совєтські східно-европейські сателіти вчора на сесії Европейської Економічної Комісії Об'єднаних Націй намарно намагалися обороняти свого російського гнобителя перед американським закидом, що Совєти для своїх цілей немилосердно експлуатують господарства опанованих ними країн. До цего загального, диригованого з Кремля концерту, був долучився теж представник „збунтованої" Югославії.

БЕЗПРИКЛАДНА ПОРАЗКА СОВЄТІВ У НІМЕЦЬКИХ ВИБОРАХ

Берлін, 18. травня. — Минулої неділі і в понеділок відбулися в совєтській зоні Німеччини та в совєтському секторі Берліна загальні вибори делегатів до т. зв. німецького „народного конґресу", що має приготовити конституцію „всенімецької" держави на лад совєтських „народних демократій". Точний вислід виборів не подано до відома безпосередньо і аж тепер совєтсько-німецьке офіціяльне пресове агенство АДН вже з осторожности признало, що 33.9% всіх важних голосів було проти комуністичної листи кандидатів та проти комуністичної політики. Такий вислід голосовання в совєтських обставинах можна вважати справді „нікчемною поразкою" большевиків, як це заявив заступник американського команданта Берліна, В. Т. Бебкок. А один з комунітичних головачів признав, що це „найбільше банкротство в історії комуністичної партії". Згідно з повідомленням згаданого агенства вислід виборів був такий: за комуністичними кандидатами голосувало 7,943,982 осіб, а проти них — 4,090,280, не зважаючи на всі залякування і терор комунітів. Большевики всіляко намагаються виправдувати такий вислід виборів, але в політичних західних колах вважається це справді „нікчемною поразкою" Совєтського Союзу в найкритичніших хвилинах міжнародної політики. Такий вислід виборів без сумніву матиме відповідний вплив теж на становище західних союзників на найближчій конференції Ради закордонних міністрів, що має початися в Парижі, вже 23-го травня. Ціла західна преса та публична опінія віддає цій справі головну увагу, вважаючи її неомильною ознакою „початку кінця" большевицької політики, не зважаючи на всі її терористичні засоби.

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ ОДНОЗГІДНІ ЩО ДО СТАНОВИЩА В НІМЕЦЬКИЙ СПРАВІ.

Париж, 18 травня. — Тут продовжуються наради представників західних союзників в справі узгіднення їхнього становища щодо Німеччини на найблищій конференції Ради закордонних міністрів чотирьох великодержав. Конференція, як відомо, має початися в найблищій понеділок, дня 23-го травня, але ще напередодні тої конференції в найблищу суботу, відбудуться ще окремі наради самих тільки міністрів закордонних справ трьох західних великодержав, на яких остаточно встановиться всі подробиці спільного становища в усіх справах щодо Німеччини на понеділковій конференції зі совєтським міністром. Стверджується, що західні союзники ще ніколи раніше не були так сильно й однозгідно рішені щодо становища в усіх німецьких справах, що їх могли б видвигнути Совєти на конференції. Додається, що західні союзники є за тим, аби всі подробиці з нарад подавати до публичного відома. Звертається теж увагу, що на цій конференції в справі Німеччини може виринути ще цілий ряд інших справ з комплексу совєтсько-західних суперечностей.

ФРАНЦІЯ ШУКАЄ ФОНДІВ НА ПОКРИТТЯ ДЕФІЦИТУ.

Париж, 18 травня. — Не зважаючи на всю допомогу зі зовні та на поступову господарську стабілізацію в нутрі країни, бюджет Франції все ще виказує величезний недобір, на покриття якого французький уряд тепер шукає нових фондів. Вчора представлено Раді Міністрів плян на здобуття додаткових 83,000,000,000 франків на ті цілі, що їх мали б придбати з реорганізації залізниці та інших державних підприємств, як теж цілого ряду типово крізових редукцій державних урядників або їх платень.

ПЕРЕД ЗАМКНЕННЯМ КОМУНІСТИЧНОГО ОТОЧЕННЯ ШАНҐГАЮ.

Шанґгай, 18 травня. Сильні відділи комуністичних військ продовжують посуватися вперед східним просмиком між Шанґгаєм і морем, натрапляючи тільки на відносно легкий спротив урядових військ. Повне оточення та облога Шанґгаю вже є тільки питанням короткого часу і з цим фактом ця східно-азійська митрополія погодилася та на нього приготовляється. Проте, закордонні спостерігачі висловлюють переконання, що Шанґгай довго не видержить комуністичної облоги і швидко перейде в большевицькі руки.

АМЕРИКА И БРИТАНІЯ В СПРАВІ ЕВЕНТУАЛЬНОГО ВИЗНАННЯ КОМУНІСТИЧНОГО РЕЖІМУ В КИТАЮ.

Лондон, 18 травня. — З поінформованих авторитетних джерел тут заявляють, що уряди Злучених Держав і Великої Британії рішили скоординувати свою політику в справі евентуального визнання комуністичного режіму в в Китаю. Докищо, вони ще не мають в пляні перестати визнавати націоналістичний уряд, але з теперішніми перемогами комуністів дійсний кінець націоналістичного режіму вже вважається тільки проблемою часу. Америка й Британія намагаються тепер втягнути до спільної політики на Далекому Сході теж інші заінтересовані европейські та азійські країни, зокрема Францію і Голандію.

УРЯД СИРІЇ ПОГОДИВСЯ НА БУДОВУ АМЕРИКАНСЬКОГО НАФТОПРОВОДУ.

Бейрут, Ливан, 18 травня. — Після інтензивних переговорів, новий уряд Сирії остаточно апробував попередній контракт та погодився на будову американського нафтопроводу через свою територію. Тим самим цій будові вже нічого не стоїть на перешкоді, хоча практично вона зможе зачатися аж за кілька місяців. Після закінчення будови, нафтопроводом переходитиме 300,000 барелів нафти денно на просторі 1,070 миль з Перського Заливу в Савдівській Арабії до порту Саїда на Середземному морі.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Ситі і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346. JERSEY CITY 3. N. J.

ПОДБАЙТЕ САМІ ПРО СЕБЕ!

Сьогодні не пишемо на цьому місці про велику політику, чи якийсь складний міжнародний конфлікт, або іншу важну справу, про яку згадується великими буквами на перших сторінках ранішніх чи вечірніх газет, що їх нині читаєте. Бувало — в часі війни — писали і ці газети про справу, про яку хочемо говорити, великими буквами. Тоді вони постійно нагадували нам, що на фронтах наші найдорощі життя віддають, а нам треба піддержувати боротьбу з ворогом бодай закупом Державних Щадничих Бондів, щоби було защо вести дальшу війну. Знову по війні взивали вони нас купувати Щадничі Бонди, щоб рятувати країну від економічного хаосу, від інфляції.

Назагал ми були слухняні, розумні й патріотичні та ці бонди купували. І чи не добре ми поступали? Правда, в часі війни був, так би сказати, свого роду моральний примус. Обтягали нам у фабриках чи деінде певну суму гроша при виплаті заробітної плати на закуп щадничих бондів. Урядового примушування не було, але був добровільний примус. Дехто глядів на це з іронією. Мовляв, хай тільки війна скінчиться, то побачимо, як виглядатиме цей штучний патріотизм! Одначе війна скінчилася, а державні щадничі бонди, розкуплені в часі війни, не то не зменшились, коли мати на увазі загальну суму, але збільшились до величезної суми 55 біліонів долярів, з чого 47 біліонів є тепер у руках 80 мільйонів американців.

Президент Труман звернувся отсе по радіо до американського громадянства з проханням скористати знову з нагоди нової 6-тижневої кампанії продажу Державних Щадничих Бондів. Ідеться тут, як відомо, про такі бонди, які не є призначені для банків, а для малих інвесторів, для сірої маси, себто про ті самі, про які була в нас мова в часі воєнних кампаній за бондами. Державна скарбниця не має ніякої потреби журитись продажжю бондів, які пускає на ринок. Кожну нову емісію розхоплюють великі банки впродовж одної години. Тут ідеться про щадничі бонди, які державна скарбниця резервує тільки для широких мас, щоб таким чином заставити кожного і кожну думати про чорну годину, про відповідне виховання дітей, про забезпеку на старість, про поліпшення життєвого стандарту і т. п. Іншими словами йдеться про те, щоб заставити пересічну людину думати про краще майбутнє і свою власну забезпеку.

Наш невеликий щоденник дістав був в часі війни спеціяльне признання від уряду за участь у сімох кампаніях продажу воєнних бондів. В Семій Державній Позичці наша „Свобода" була в числі 30 газет на цілу Америку, що були спеціяльно відзначені урядом за цю акцію. Думаємо, що члени У. Н. Союзу та наші читачі були раді з такого відзначення, а зокрема ще й з того, що самі собі добро робили, коли складали запрацьований гріш у найпевніші в світі руки.

Сьогодні ні президент Труман, ні державна скарбниця не кажуть нам, що держава в потребі та що це наш патріотичний обовязок купувати Державні Щадничі Бонди. Такої потреби нема. Нині держава може дістати біліони долярів на бонди без усякої кампанії й на процент менший від того, що їх дають Щадничі Бонди. Ціллю теперішньої кампанії є звернути увагу кожному пересічному американцеві на обовязок памятати про себе і щадити.

Американські українці, як взагалі українці, вміють щадити. Це ми добре знаємо. Тому саме пригадуємо, що треба нам і тепер памятати за цю добру прикмету і бути між першими, що думають і дбають за ощадність, бо якраз тепер почалася кампанія продажу Державних Щадничих Бондів.

Історія не починається від нас

У зв'язку з приїздом до цеї країни щораз більшої кількости нових українських емігрантів та доповнюванням ними наших громадських рядів, вже сьогодні спостерігається помітне оживлення нашого громадського життя в усіх його ділянках і проявах. Головна маса цих нових імігрантів включилася без застережень в наше громадське життя та доповнює його і поліпшує своїми високими вартостями. Це спостерігається в поодиноких громадах і місцевих організаціях, так і в наших центральних представництвах. Ми це прекрасно бачимо крізь призму нашої щоденної редакційної пошти і з наголошенням стверджуємо, що власне ця маса нової нашої іміграції виправдує покладані на неї надії та справді доливає сподіваної „свіжої крови" в жили нашого громадського життя.

Цілком зрозуміло, що в тязі тої праці і співпраці нові імігранти зустрічаються з цілим рядом більше або менше незрозумілих або не ясних для них проблем та звичок, вони ще свіжими очима бачать чимало наших недомагань і вони цілком слушно виступають з новими побажаннями і пропозиціями та в багатьох випадках самі перебирають ініціятиву в їх здійснюванні.

Це наскрізь позитивні явища і їх всіляко треба піддержувати та розвивати. Але в цьому трапляється теж чимало всіляких більших і менших непорозумінь, що зупиняють цей корисний розвиток. На підставі деяких конкретних фактів та власних спостережень приходиться до висновку, що одною з головних причин таких непорозумінь або намарно витраченої енергії і труду є або незнання, або легковаження старої правди, що історія не починається від нас.

Наша редакція, наприклад, приділює окрему увагу кожному листові, в якому подибується чи то нові пропозиції щодо дальшого розвитку нашого громадського життя, чи то критичні спостереження щодо його теперішнього стану. Під одним і під другим оглядом ми в більшості випадків мусимо прийти до висновку, що автор пробує „відкривати" вже давно відкриту Америку, що він видвигає думку, яка нашій громаді вже коштувала багато труду і часу на її здійснення, але яка опісля виявилася нереальна в наших американських обставинах. На це можна б навести вже велику кількість всіляких конкретних прикладів, від організаційних форм нашого громадського життя починаючи, а на видаванні та редагуванні газети кінчаючи.

Ми стверджуємо, що сам факт таких — як це декому здається — „нових ідей" є наскрізь корисний і його можна тільки привітати. Але автор такої „нової" ідеї міг би відносно легко переконатися, що ця ідея чи пропозиція вже має довгу сиву бороду, якщоб він тільки завдав собі труду та за цим оглянувся довкруги себе або пошукав в існуючих, хай і скромних, джерелах. І в цьому, власне, криється перша передумова корисного пристосування та використання „свіжої крови" в нашому житті. По можності якнайдокладніші студії минулого нашої громади, спроба дещо глибшої її аналізи на тлі загальноамериканського життя створить цю необхідну базу для корисного використання нової енергії та ініціятиви. Ми далекі від того, щоб твердити, що це, що не пощастило нашій громаді досі, не пощастить новій ініціятиві та новим силам в майбутньому. Навпаки, ми твердо переконані, що для нас ще справді є великий „рум фор імпрувмент", що багато дечого можна зробити краще і можна зробити взагалі те, чого не пощастило нам. Але всі ми погодимось з думкою, що сьогодні було б безглуздям шукати, наприклад, розв'язки проблеми, яка вже розв'язана, винаходити електричну лямпочку, як вона вже давно винайдена, і т. п. Все можна поліпшувати, вдосконалювати, можна робити теж цілком нові винаходи, але передумовою того все ж таки залишиться основне пізнання і знання минулих, одначе, як успіхів, так і невдач. Те саме в громадському житті.

Нова іміграція і під цим оглядом є в далеко кращому положенні, як були їх попередники. Бо вона має досвід тих попередників, часом навіть дуже гіркий досвід, і вона може собі того заощадити, як признає правду, що історія не починається від нас та потрапить з того поробити відповідні практичні висновки.

Звичайно, давня іміграція та місцева генерація своїми силами і засобами не могла створити надто великого джерельного резервуару, з якого всі ці знання тепер можна б черпати. Але й не залишено цеї ділянки цілком неохопленою. Ми вже маємо багато листів від нових імігрантів, які щиро і відверто стверджують, що їм „вікрилися очі", що вони Америку і нашу місцеву громаду побачили в цілком іншому світлі, простудіювавши Пропам'ятну Книгу У. Н. Союзу, його Ювілейні Альманахи, тощо. Хто тільки шукатиме за такими інформаціями, той напевно їх знайде, чи то надруковані, чи хоч би від наших старших та досвідчених громадян на місцях.

Ще один факт. „Свобода", наприклад, багато місця в кожному своєму числі віддає американським вісткам та американським справам. Ми — по можності — точно реєструємо важливіші події з американського політичного, культурного, господарського, соціяльного життя та інших його ділянок. На підставі найбільш авторитетних джерел та узгляднюючи найбільш авторитетну американську публичну опінію, ми пробуємо теж всі ці факти і явища відповідно вияснювати і насвітлювати. Але ми знаємо, що відносно тільки дуже мала кількість з-поміж нових імігрантів цими справами інтересується. Для них це скучне, в багатьох випадках незрозуміле і нецікаве. Це нічого дивного, бо для нас ці справи колись, можливо, теж були тільки якісь-там-рядні. А це не є правильно. Власне кожний новий імігрант у власному інтересі та в інтересі нашої громади і її дальшого прогресу повинен з тими всіми справами якнайточніше познайомлюватися. Хто вже опанував англійську мову на стільки, що може без труду користати з американських джерел, для того вже можливості для таких студій справді не обмежені.

Ці свої спостереження та висновки ми кладемо на серце наших нових співгромадян, бо власне це є головною передумовою нашого загального прогресу.

Улас Самчук.

Миргород у політиці

Ви мабуть помітили, що коли ви висловились критично про мої твори, я негайно на вас нагнівався. Ви так само помітили, що коли ви не погодились з моїми політичними „поглядами", я так само нагнівався. Ви ще помітили, що коли ви, боронь Боже, поважно, чи на жарт висловились „щось не так" про мою провінцію, я не лише нагнівався, а став вашим ворогом до кінця життя. Розуміється, не явним, а під псевдонімом, або крептонімом.

І ви мабуть дивуєтесь.

Не дивуйтесь. Я вийшов з такого світу, де „гніватись" було єдиною моєю зброєю. Мої чудові, дорогі, яких я дуже шаную, предки родились, жили і вмерли там, де люди не могли не гніватись. Там само родились, жили і вмерли предки моїх предків. Не тисячі а десятки тисяч років минули десь там за нашими плечима, і мусимо сьогодні ствердити, що всі ті тисячі років і всі покоління предків наповнили до мозку костей тим своїм духом і стилем життя, яке було їм тоді властивим. А жили вони не в центрах діяння історії, де мозок і душа людини — хоче-не-хоче — мусить сильно пружитись чинністю, а жили ми далеко на периферіях, далеко в горах та степах, десь там, куди ледве доходили протоптані стежки зі всіх Византій та Римів великого світу. Ми бачили десь змагання чинної волі, велику музику творчого напруження, але все то бачили і обмацували у вигляді готової сокири, якою ми рубали дерево та воювали.

І ще ви, мабуть, помітили, що це не тільки я такий. Коли ви були уважні, ви помітили, що й ви те саме. Розуміється в дещо відмінному вигляді, але все таки те саме. В мозку ваших костей і тільцях вашої крови сидять міцно частини вашої якоїсь провінції з вашими предками і ви навіть їх не зауважуєте. Вам все здається, що тільки ви знаєте, що це таке світ, життя і справжнє діло. Ви так часто переконані, що ваш ближній з отої-о Галичини така вже випакана нікчемність, з якою не варто ніяк рахуватися, а що вже до отого нашого дикуна зі сходу, то нічого інше тут не поможе, як тільки хіба „не пустити" його до порядної хати.

Ах, як це все легко думається і як мало треба для цього якого-будь духового напруження. Трошки нервів, трошки слів, унцію мозку і юшка готова.

Коли це стосується тільки мене, чи вас — хай так буде. Ми з вами малі порошинки у вічності і нас можна непомітити. Гірше, коли це стосується певних явищ ширшого, більшого, глибшого значення — не порошинки, а цілої брили життя, скажемо гори, яку нам треба зрушити з місця, отоді то вже наша духова ментальність може нам дуже поважно паскудити справу.

І воно так є. Не гнівайтесь, але воно так є. У наголовку цієї статті ми згадали про політику і згадали з наміром. Політика українського народу це не ми з вами. Це не наука про державу, як каже офіційний підручник політичного куховарства. Це скорше інтуїтивний, розумовий і виховний правильник поводження та дії людини, що цією справою займається. І мусимо тут одразу ствердити. Наш правильник цієї кухні дуже і дуже, навіть на перший погляд ока, нескладний. Формула його така: вісімдесять відсотків провінції, десять знання, пять свідомості і пять розуму. До складника провінції входять електрони гнівання, заздрости, пересолені амбіції і брак перспективи. О, я, це не раз вичував, аналізуючи самого себе, але варто було піти десь на залю, де зібралося десять-двадцять представників земляків, що займаються політичним куховарством і одразу з намацальною реальністю видно було ту силу нашої дорогої провінції, що з таком впертістю заперечувала всяку політику. Аполітичність нашої людини відома. Вона передовсім виправляється назверх у вигляді розполітикування. На залі, де збіраються особи цього типу, ви бачите ці речі в згущеному, екстрактному вигляді. Барви, запахи, навіть матерія цієї справи гнітить вас з першого слова і ви одразу переконані, що тут не має ані сліду політики, що ці люди сходяться, щоб себе заперечити, що їх наміри суто утилітарні, що всі їх нерви тріщать один за одним, що в результаті вони неухильно породять щось макабрично нестравне для історії. І як доказ речі — та ж історія. Розвал за розвалом. Причини завжди ті ж самі. Ніколи бачимо їх так виразно, що самі з себе чудуємось, але чим більше їх бачимо, тим, по закону нашої ментальности, більше їх повторюємо. Обов'язково так саме і обов'язково в такій же історичній обстановці.

І все це разом творить на просторі між Татрами і Кавказом дуже нещасливе місце на планеті, на якій люди живуть безісторичним, безпідметовим життям, часто це бачать і зовсім не шукають виходу з положення. Знають прекрасно, що всі ті виходи, яких вони вживають протягом століть, випробувані і не є вони ніякі виходи, а скорше зачаровані кола. І страшенно не люблять про це говорити, а хто говорить — вбивають гнівом. Страшним своїм гнівом — тією зброєю слабих і немічних менш і найменшої вартости людської породи.

Тоді що ж робити? — нераз питаю себе. Безнадія! Не знаю, чи правильно собі відповідаю. Як що ми будемо і далі перебувати в кліматах наших Миргородів — так! Справа безнадійна. Там блаженні Довгочхуни та Перерепенки. Вони старанно сварились, гнівались, самонищились, підсилали свиню з листами — словом трагедія! Але ми, зараз фізично звідти вилізли, чи краще нас вигнала доля. Зараз ми у Ню Йорку. Це велике місто. Кораблі принуть до всіх кінців світу. Зараз ми в Лондоні. Центр великої культури. Тисячі років історії. І, розуміється, коли ми прийдемо до Ню Йорку чи Лондону і перенесемо старанно туди чистоту культури Миргороду та коли будемо тремтіти над її непорушністю, замкнемось на замки нашого гніву й нікого й нічого не пустимо до себе, та коли сто літ отак прогосподаруємо, то родитимемо, розуміється тільки безнадію. І нічого більше.

Але можна тут спробувати пробороти з собою деякі проникливі операції. Чому б, наприклад, не спробувати нам вилізти з нас самих. Операція надто тяжка — зрозуміло. Вимагає великої мужности, труду, знання... Розум тяжко купується, коли його бракує в готівці, але все таки купити — не купити, потурбуватись варто. Отже ж шукає людський зір силу в такому атомі, чому б не пошукати її у нашій душі. Не множмо аж так багато ненависти, з тим і безнадії, особливо між собою. Не заздрісьмо один одному. Не підставляймо один одному ноги, коли той йде щось робити.

Не осуджуймо себе взаємно, коли ми один одного навіть не знаємо. Поможімо собі — один одному... Всі одному і один всім. Не зазираймо один одному до очей, з якої він Коломиї. Це рішуче зайва і нерозумна звичка. А головне обезпартіймося! Скиньмо з себе цю страшну плину провінції. Вернімся до себе, до людини. Нашою партією є все наше українство у цьому вітчизному світі.

Нам треба проводу!

Ним мусить стати вільна, свідома, творча українська Людина.

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

32)

Всі старалися, не дивлячись на все, що діялось навкруги, якомога скорше впоратися з цими традиційними роботами, щоб у четвер побувати на Страстях, і на власній свічці принести до дому святого вогню, у св'яту п'ятницю нащо-серце побувати на плащаниці, а в суботу бути вже готовим до зустрічі Великодня.

— Ліворуція — ліворуції й — приказували жінки, а Великдень — Великднем. Нехай собі махновці хоч догори ногами ходять, а паски з крашенками, шинкою та поросятами із хріном у роті мусять бути.

Навіть в одинокій Бердянській гостинниці, яку зайняв штаб махновської кавалерії, навіть у цих обдертих та обдуплених революцією номерах жарилася свинина й бита птиця, пеклись паски і смачними пахощами дратували прибувавших махновців.

Хазяїни повткали до Денікіна і гостинниця залишилася у повному володінню прислуги та махновців, які по-своєму теж готувались до святкування Великодня. І вже в суботу, під вечір, в одному з номерів стояв посуд з горілкою, вином, самогоном, вареним медом і де-кілька лантухів із хлібом, салом та ковбасами.

Командир махновської кавалерії, колишній матрос із панцирника „Аврора"*), Щусь разом з Махном повинні були прибути до Бердянська в суботу пізно вечором, і все було вже готове для п'яного гульбища. Двоповерхова гостинниця була освітлена яскравими вогнями. У вікнах дулами на двір стояли станкові кулемети „Максіма". На кам'яних стінах з усіх боків були прилаштовані величезні смолоскипи. Вони повинні були спалахнути під раптову кулеметну стрілянину в мить, коли п'яна оргія досягне свого апогея.

— Ой, яблучко, та куди котишся
Ой, батичку, гулять хочеться!

III.

Коли зайшло сонце і в темному квітневому небі загорілися південні опуклі зорі, на заклик церковного дзвону, зпершу поодинокими постатями, потім невеликими гуртками старші баби та чоловіки посунулися на „Діяння". В храмі блищало де-кілька свічок і сидячі по темних кутках постаті людей зливалися з іконами, і здавалося, що храм був наповнений якимись неземними істотами, котрим невідома була ні „ліворуція", ні громадянська війна, ні розгульна сваволя махновських банд...

По середині з свічкою в руці стояв не зовсім старий чоловік і співучим голосом, яким тільки читають „Діяння", поважно вимовляв слова святого Письма:

...„Услишавша Апостоли й братія, яже бі́ша в Іудеї, яко і язичниці приняхом слово Божеє"...

Церковно-слов'янські слова книги „Діянь" легко вилітали з його уст, тихим відгуком лунали десь у горі над людьми й гасли в блимаючій імлі храму...

І згадувалось давно минуле дитинство і перші Великодневі радощі, і містичний страх тієї години, як дочитаються „до Христа" і, під час хресного ходу, коли з церкви всі виходять, а налітають душі померлих, щоб пославити Воскреслого, бо в цей день смерть не має над ними сили...

І півсонний маленький хлопчик міцно тримається за руку своєї мами, щоб бува мерці не захопили його з собою...

І зливалися вони з хресним ходом наколо сільської церкви... І в весняній темряві, з свічками в руках, поважно й натхненно йшли побожні люди та співали:

„Во-о-скресеніє Твоє Христе Спа-а-се-е. Ангели поють на небесах і нас на землі сподоби чистим серцем Тебе славить".

А дзвони всі разом: блем-блем-бом.

А потім у притворі: „Да воскреснет Бог. А потім саме найважніше: „Христос воскрес із мертвих"...

Всі люди щасливо хрестяться, у богатьох на очах сльози. Мати теж із сльозами на очах бере хлопчика на руки, щоб показати йому залиту вогнями церкву, де вже нема мерців, а лише живі і блажені люди. І поміж ними воскреслий Христос...

Давно минуло неповоротне дитинство...

І ось тепер, у цьому храмі, мабуть із своєю бабусею стоїть якийсь хлопчик і пильно дивиться на читача „Діянь".

(Дальше буде).

*) Крейсер „Аврора", котрий в 1917 р. перший обстріляв царський палац „Зімній Дворец".

Д-р Зенон Кузеля.

Проф. д-р Євген Храпливий

У п'яницю, 6 травня 1949 р., помер нагло в ерлянґенському таборі, на передодні свого виїзду до Америки, визначний український громадянин, заслужений економіст і науковець, проф. д-р інж. Євген Храпливий.

Проф. Храпливий від довшого часу нездужав на серце, але в останніх часах прийшов до здоров'я і розпочав уже поволі продовжувати перервану хворобою громадянську й наукову роботу, беручи м. ін. активну участь у ювілейному святі „Сільського Господаря" у Реґенсбурґу та в зборах і працях „Наукового Товариства ім. Шевченка".

Проф. Храпливий стояв уже перед виїздом до ЗДА і готувався там відновити працю „Сільського Господаря", співпрацювати в „Товаристві Українських Інженерів" і в Американськім Відділі „Н. Т. Ш" а зокрема віддати себе на послуги Представництву „КОДУС-у", що саме тепер організується в Ню Йорку.

Але невмолима смерть поклала кінець усім тим плянам проф. Храпливого, що із старим оптимізмом хотів перемогти всі перешкоди й гуртував уже для того давніх і нових співробітників.

Наше громадянство понесло через смерть проф. Є. Храпливого дімаючу втрату, яку важко буде заступити, бо Покійний охоплював своєю працею різнородні ділянки нашого економічного, культурно-освітнього й наукового життя й не на одному полі був керівною особою. Його велике фахове знання, добуте на заграничних студіях і доповнене студійними подорожами по чужих країнах, Австрії, Чехо-Словаччині, Німеччині, Данії, Швайцарії тощо, його організаторський хист з незвичайним умінням єднати людей до праці й пристосовуватися до всіх, навіть найнекорисніших обставин, його обов'язковість і роботящість дали на протязі його ще не довгого віку такі великі наслідки й досягнення, що запевняють йому на довгі роки визначне місце провідного працівника, особливо на економічному полі та в усіх ділянках сільського господарства. З його ім'ям звязане піднесення західньо-українського села, розвиток нашого молочарства, а передовсім заслуженого „Сільського Господаря" у Львові, та розбудова фахового хліборобського шкільництва.

Покійний проф. Храпливий займає перше місце між нашими видавцями, редакторами й письменниками-журналістами на полі кооперації й сільського господарства. Під його редакцією або головним співробітництвом з'явилася на Західній Україні ціла низка фахових, наукових і популярних часописів і журналів (як „Господарсько-Кооперативний Часопис" в 1930 р. і д., „Українське Молочарство", „Сільський Господар", „Кооперативна Республіка", „Хліборобська Молодь" (1934-1939), „Український Агрономічний Вістник" (1934 і д.), між тими ціла серія зразкових і почитних, що мали помітний вплив на наше громадянство, зокрема ж на селянство в наслідок незвичайного популяризаторського хисту Покійника.

З-під його пера вийшло понад 30 книжечок для фахового й ширшого вжитку, з яких деякі дочекалися більшого числа видань. Із них слід окремо відзначити підручники молочарства, кооперації, сільського господарства, годівлі худоби, управи рослин, садівництва, брошури про хліборобство в Данії, Мадярщині й Німеччині й підручники про хліборобський вишкіл молоді.

Хоч з природи практик, проф. Храпливий до всіх фахових справ підходив з наукового боку й звідси його заінтересування наукою, що привело його в члени „Наукового Товариства ім. Шевченка", а після цього в ряди високошкільних професорів.

Проф. Храпливий був відомий як прегарний референт і добрий промовець і через те часто брав активну участь у різнородних нарадах, конференціях і з'їздах у рідному краю і за кордоном.

Між іншим належав він до організаторів або керівників важливих економічних, педагогічних й інших фахових конгресів (як Другий З'їзд агрономів „Сільського Господаря" 24. 11. 1928, Перший Педагогічний Конгрес у Львові 3. 11. 1935 р.), на яких виступав з зразковими доповідями.

Особливо на серці лежала Покійному справа молодого доросту, справа фахового вишколу й справа допомоги українському студентству. На цьому полі він зробив багато своїми рефератами на святах і конгресах в 30-их рр., виданням окремого більшого підручника „Як працювати у хліборобському Вишколі Молоді", що мав аж три видання (Львів 1937, 1940 і 1942) й вкінці зорганізуванням т. зв. „Вишколу Молоді" при „Сільському Господарі", в якому було після 1937 р. об'єднано 13,071 молоді в 1,180 гуртках.

Вже на січневому З'їзді ЦЕСУС-у в 1923 р. у Празі мав він з доруки віденського студентського товариства „Січ" доклад „Про забезпечення матеріяльної допомоги українському студентству" і цієї справи до кінця свого життя не занедбував. Він належав до оснувателів „Комісії Допомоги Українському Студентству" у Львові в 1941 р., він був одним з трьох, що відновили „КОДУС" у серпні 1945 р. в Баварії, й до самої смерти займав місце першого заступника голови „КОДУС-у" й опікуна високошкільної молоді в Ерлянґені.

Свою ж фахову й виховну працю продовжував він в найкращому розумінні цього слова як доц. Львівської Політехніки (1942), проф. Державних Господарських Курсів у Дублянах (1942-44), як проф. хліборобської економії в „Українському Технічно-Господарському Інституті" в Реґенсбурґу (від осени 1945) і вкінці як проф. кооперації в Українському Вільному Університеті" в Мюнхені (1945).

Любов до молоді привела його теж в ряди „Пласту", де він займав становищем і працею визначне місце.

Великі заслуги мав проф. Храпливий і як організатор і член фахових об'єднань інженерів, техніків і агрономів („Товариство Українських Агрономів" у Львові 1936, „Об'єднання Праці Українських Агрономів" 1943, „Українське Технічне Товариство" у Львові) тощо, та співробітник усіх наших центральних економічних і культурно-освітніх установ.

Як незвичайно чутливий і вразливий на всі актуальні прояви громадського життя проф. Храпливий з замилуванням віддавався журналістичній праці й був ввесь час постійним співробітником „Нового Життя (1922), „Діла" (1928), „Нової Хати" (1928), „Життя й Знання" (1931 і д.), „Львівських Вістей" (1941), „Краківських Вістей" (1942), і „Холмської Землі" (1943).

Зокрема треба згадати діяльність проф. Храпливого на полі української науки. Вже в початках своєї праці він приступає до співпраці в „Науковім Товаристві ім. Шевченка" як член „Комісії Економії, Соціології і Статистики" і „Науково-Технічної Секції". Тут відчитав він м. ін. дві довші доповіді про „Сільське господарство галицько-волинських земель" (21. 6. 1935) і „Вплив кризи на галицько-волинське село" (20. 1. 1936 р.), з яких перша з'явилася у виданнях просвітнього фонду „Учітеся, брати мої" у Львові (1936) з 229 табл., 17 діяграмами й з малюнками. Ще перед тим брав він участь (25. 5. 1931) у „З'їзді українських природників, лікарів й інженерів" Математично - Природничо - Лікарської Секції НТШ і мав там доповідь „За наше агрономічно - технічне музейництво". В 1935 р. проф. Храпливого обрано дійсним членом НТШ і заступником голови „Комісії Економіки" та доручено йому видання цінної серії „Студії з поля суспільних наук та статистики".

Проф. Храпливий був співробітником української „Загальної Енциклопедії" і тепер належав до складу співробітників „Енциклопедії Українознавства", що саме зачинається друкувати. Його заходами зредаговано теж Агрономічну Енциклопедію, перша частина якої вийшла друком безпосередньо перед війною, а решта залишилася в рукописі.

Проф. Храпливий оголосив чимало більших й менших наукових праць, розвідок, рефератів і рецензій. Із них згадаю праці: „Плекання рогатої худоби в Галичині 1880-1930" (Львів 1933), „Сільське господарство галицько-волинських земель" (Львів 1936), „Карпатська Україна в числах" (Львів 1938, друге видання 1939) і „Господарство Холмщини і Підляшшя" зі світлинами, діяграмами та картами (Львів 1944).

Проф. Храпливий помер у силі віку, в 51-му році життя. Він народився 23. 6. 1898 р. в селі Лисівці, заліщицького повіту, де й покінчив (1904-1908) народню школу. До гімназії Покійний ходив у Тернополі (від 1908), іспит зрілости склав у Відні 1916 р., а фахові студії відбув в агрономічному факультеті „Гахшуле фір Боденкультур" у Відні, закінчивши їх 1924 р. дипломом інженера.

В 1918-19 р. Покійний брав участь у визвольних змаганнях, відсидів за те довший час у стржалківській в'язниці і належав до „Товариства Молода Громада" у Львові, „Товариства Допомоги Українським Інвалідам" УКТОДІ і „Союзу Українських Ветеранів". Від 1. 4. 1925 по 20. 1. 1928 р. проф. Храпливий був ревізором кооперативних молочарень і краєвим організатором молочарства, для чого написав кілька підручників. Від липня 1929 р. по січень 1930 р. був членом „Ревізійного Союзу", а від цього ж часу до травня 1934 р. начальним редактором „Господарсько - Кооперативного Часопису". Від 20. 1. 1928 аж до 31. грудня 1939 р. ввесь час стояв на чолі Господарського Товариства „Сільський Господар" як його директор, провадив його організаційний відділ і був редактором видань і газет. За його часів „Сільський Господар" (1. 9. 1939) нараховував 2,040 кружків, 60 філій, понад 160,000 членів і 167 фахівців-агрономів. З 12. 1. 1940 Покійний був інструктором гопсодарства, а від 2. 6. 1940 по 31. 7. 1941 керівником Ревізійного Союзу в Люблині. В критичнім воєннім часі 1. 8. 1941-26. 8. 1944 Храпливий провадив аґенди „Сільського Господаря", опікувався сільсько - господарською школою в Милованю і був директором „Хліборобської Палати у Львові. З кінцем 1944 р. Покійний опинився на еміграції й осів в літі 1945 р. в Ерлянґені.

Короткий розмір цього некрологу не дозволив нам змалювати ширше й докладніше всю всесторонню працю незабутнього Покійника. Залишаємо це для іншої нагоди, а тепер враз з усіми його друзями і співробітниками клонимо голови перед його пам'ятю.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МИШ.

Загальний Окружний Зїзд Молоді.

Дітройтська Окружна Рада Ліги Української Молоді Північної Америки складається з 15 молодечих організацій міста Дітройту і околиці, що об'єднались, щоб спільними силами влаштовувати кожного року культурні, спортові та товариські імпрези. В часі війни активність наша підупала, але зросла по Конвенції Молоді в Акрон, Огайо, в 1948 році. Організації Молоді переорганізувались і обеднались і тепер скликують Загальний Окружний Зїзд Молоді під назвою „Мидвест Ют Реллі", який відбудеться в Дітройті в днях 20, 21 і 22 травня в готелі „Фоллер" Ця імпреза получена з приняттям в У. Домі на Карпентер, великим бенкетом в готелі Фоллер і великим концертом, що відбудеться у неділю в Українськім Народнім Домі при Мартин вулиці. В концерті візьмуть участь найкращі молодечі сили міста Дітройту і околиці, що виступлять з хоровими та сольовиме співами і народніми танками. Молодь просить старше громадянство щиро поперти ці виступи Молоді, а зокрема привести на приняття, бенкет та концерт своїх синів та дочок, щоб вони набрали духа й самі стали в ряди тих що працюють для української культури і української справи.

Додамо, що головою цього Зїзду є Михайло Данилишин, учитель Вищої Школи, відомий з широкої праці серед молоді й старшого громадянства, що й тим разом вложив багато труду, щоб цей З'їзд випав якнайкраще.

За Пресовий Комітет:

Михайло Ґузиляк,

член 292 від. У. Н. Союзу.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Домаха.

Дня 21 травня ц.р. себто в цю суботу в Авдиторії Вашингтон Ирвінг Гайскул при Ірвінг Плейс і 16 вул. в Ню Йорку буде виставлена на сцені драма, що є трагедією усього українського народу.

Як ту драму ставили недавно у Филаделфії, ціла саля плакала, бо такого горя ще ніколи не ставлено на сцені. Це було горе селянської родини, чоловіка, жінки, сина, доньки — горе цілого селянського стану і горе цілого українського народу.

Була на виставі і жменя наших заблудних — большевиків. Гляділи на драму із запертим віддихом, а чим дальше до кінця, тим їх лиця робились більше задумчиві. Видко українське серце не давало спокою. Сумління будилось!

Авторка драми зветься Людмила Коваленко. Але це не правдиве її імя. Хто має кревних під червоними катами, той мусить бути осторожний, щоб вони не опинились на Сибірі, так як опинився Максим, чоловік Домахи і заможний газда, тому тільки, що тяжко працював на своїй ріллі, не гуляв, не марнив, а щадив і прибавляв. За то його назвали куркулем і післали в Сибір. В цілім світі і в Америці за пильність, роботящість, ощадність і чесність нагороджають — а під Советами за те карають. І пішов Максим на Сибір.

А може Л. Коваленкової брат або син є у повстанцях, в УПА. Хто знає? А повстанців не милують. Був Микола, син Домахи, колись у гайдамаках ще за Петлюри, а як вернув, хтось доніс, і Миколу в ночі взяли — на розстріл.

Була Домаха собі проста сільська газдиня, роботяща, чесна, добродушна. В першім акті вона каже до сина Миколи: „сину та покинь тую Україну, та на що вона Тобі здалася". Вона тоді не розуміла, що то Україна, хоч син старався їй це виснити. Але як забрали сина, як забрали мужа, як забрали господарство, як і рідну хату забрали, і як вона опинилася на старі літа в землянці, то тоді Домаха зрозуміла, що то Україна.

З сокирою в руках стара Домаха оборонила свого внука-немовля перед комсомольцем Потапом. Та каже: „Охрестимо його Миколою і буде як його дядько повстанець; я його виховаю замість Миколи; він же знати буде, що то советська власть а що Україна. Не буде такий дурний як його баба". Грають оцю драму аматори-скитальці: п-і Гарасимовичева грає Домаху, п-і Хоминова її дочку Оляльгу, д-р Пушкар — грає куркуля Максима, п. Михалюк — білогвардийця, а потім червоного міліціонера Сверида, п. Мадай грає повстанця Миколу, сина Домахи, а п. Дяків має невдячну ролю, бо Потапа, доношика і большевика, але грає ту ролю знаменито.

Для оживлення драми і для контрасту, зі самого початку зачнеться вона обжинками. Прийдуть женці із піснями, з вінком та з китицями із пшениці. Будуть віншувати, підетанець, як у нас бували на старокраєвих обжинках. А потім веселі обжинки перейдуть у чимраз то сумнішу драму.

Отже памятайте: день 21. травня, субота — Вашингтон Ирвинг Гайскул Авдиторія!

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа **доконче** подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за ви- вашої справи. трату часу на полагодження

* * *

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

17.953 б) Зубко с. Михайла з с. Ніклович, Мостиська, пошукує з Америки Савка Катерина.

17,954 Кедоня Дмитра з с. Угрій, Новий Санч, від Тарас Василя.

17,055 Фігура Марії і Анни з с. Лотовиська, Самбір, від Іванців Василя.

17,956 Бойчук Івана і Григорія з с. Матвія з с. Лушків, Городенка, від Рашковецький Юрка.

17,958 Кревних і знайомих з с. Перегінок, Станиславів, від Федорів Якова.

17,959 Кревних і знайомих з м. Кишенева, Бесарабія, від Горовецький Евгена.

17,960 Кіт Семена з с. Подобної, Київщина, від Насобків Дори.

17,961 Горіяк Івана від Горяк Марії сестри.

17,962 Загорбенський Федя с. Степана, Фарбівник замужна Котик аКтерини від Гадевич Катерини з дому Фарбівник з села Папоротно, Добромиль.

17,963 Стоберг Адольфа з с. Кропивня, Київщина, від Стоберг Ерми зам. Новограднецька.

17,964 Дубува Варвари з дому Дорош з с. Плотич Великих, Бережани, від Химера Василя.

17,965 Лизак Анни зам. Махнах від Лисак Івана.

17,966 Зеленевич Антонини з дому Марцінковська з села Броварів Язлівських, Бучач, від Войнарівська Антонини.

17,967 Поташник Дмитра з с. Творивне (Лісько) від Поташник Дмитра с. Івана і Анни.

17,968 Молода Українка з України літ 25, стратила мужа. Просить вислати їй аплікацію на переїзд до Америки, Вишневська Ольга.

17,969 Кішак Михайла з с. Сілець Белзький (Сокаль) від Кішак Яцка.

17,970 Капніст Олексія з с. Михайлівки (Харківщина) від Бондар Юхима.

17,971 Родини Бунбів і Бляхів з с. Ветлина (Лісько) від Ревак Семена с. Михайла.

17,972 Рідних і знайомих від Берушко Володимира с. Пилипа і Марії з дому Кабан.

17,973 Щурко Івана с. Миколи, Полянський Миколи з с. Улюги (Березів) від Щурко Василя.

17,974 Долик Юстини з с. Посада Роботнинська (Добромиль) від Мандро Миколи с. Гната.

17,975 Смолинський Степана з с. Майдан (Золочів) від Олексюк Ярослава.

17,976 Лавро Василя з с. Дубровка (Карпатська Україна) від Лавро Андрія.

17,977 Кабан Сенька з с. Новосілок (Перемишль) від Медвідь Петра.

17,978 Отембрайт Йосифа з с. Старе Село (Підгайці) від Грох Евгенія

17,979 Павчак Якова з с. Глушків (Городенка) від Кухта Миколи.

17,980 Ващук Григорія з с. Висоцьке (Херсонщина) від Петренко Миколи.

17,981 Шипа Анни з дому Дунас з с. Мавкович від Дунас Марії.

17,981 а) Лист до Товариства Рогатинців від Корчинський Володимира с. Осипа з с. Бурштина.

17,982 Найдишак Христини з с. Жидик з с. Руський (Лісько), Гуданич Михайла від Гуданич Павла.

17,983 Олійник Михайла і Марцелі тітки з с. Колтів (Золочів) від Олійник Івана.

17,984 Сломка Ольги, Федини Адама з с. Хородиловичі (Сокаль) від Федашко Анни.

17,985 Дитко Івана, Гаталевич Юлії з с. Свіржова Руська (Ясло) від Решетар Емілії.

17,987 Лепішевич рід. вуйка з с. Крушениця (Стрий) від Лепішевич Анастазії.

17,988 Куть Іванни і Стефанії з с. Фільварки Малі (Броди) від Сидорчук Емілії.

17,989 Крук Катерини, Олении і Юрка с. Олекси від Дуньків Стаха ур. в с. Острів (Станиславів).

17,990 Олінюк Григорія і Івана з с. Зубова (Теребовля) від Носан Івана.

17,991 Кріль Каськи з с. Довжанка (Тернопіль) від Стадницький Михайла.

17,992 Маніленко Васля с. Дмитра, Волинець Демяна, Михаївський Василя с. Габра, Колесник Пилипа і Якима с. Харитона, Кімак Павла і Степана, Коломиець Івана всі з с. Сніжки (Київська губ.) від Моніленко Порфіра.

Голоситись на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

ДІСТАЄ МОЛОКО І УСМІХАЄТЬСЯ!—Свіже молоко це велика рідкість в Алясці. Та так було навіть ще не так давно, але нині цього нема. Діти в Ном дістають свіже молоко, яке привозять літаками з Сієтл.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення пошукувань родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі" безплатно, хай вишле таке оголошення впрост до UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колюмні коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ПРОТИКОМУНІСТИЧНЕ ВІЧЕ У ВИННІПЕГУ

Комітет Українських Політичних Вязнів у Виннипегу, в Канаді, улаштував у неділю 8 травня в залі Інституту Просвіти маніфестаційне віче з нагоди чотириріччя звільнення вязнів з німецьких концтаборів і тюрем. На вічу висловлений був теж протест проти існуючих ще досі концтаборів у СССР, де карається більш ніж 15,000,000 українських політичних вязнів. На вічу промовляли: о. Семен Іжик й д-р Михайло Марунчак — оба з европейської скитальщини і П. Парахід іменем канадських українських ветеранів. Дальше: інж. В. Безхлібник, П. Башук, політ. вязні з німеччини. Іменем резолюційної комісії прочитав В. Кліш резолюції і текст телеграми до канадського преміера, Ст. Лорана.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 21. травня, в годині 7:30 ввечір, в гали У. Д. Г. Клюбу, 31-14 — 30 Еве. Просимо всіх своїх членів і членниць прийти на збори, бо є деякі справи до полагодження. Просимо всіх українців, які ще не є членами У. Н. Союзу, прийти і вписатися в члени. Довгуючих членів просимо прийти і заплатити свої довги. — За уряд: М. Галан, предс.; Г. Василик, кас.; П. Варнич, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8, буде мати свої збори в неділю, 22. травня, в годині 2. пополудні в салі Укр. Дому, 13 Вашингтон ул. Просимо членів прийти на збори і розібрати книжечки до розпродажі. Будемо принимати нових членів до Тов. і У. Н. Союзу. — За уряд: Н. Мазур, предс.; В. Мандзій, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 217, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. травня, в годині 2. пополудні, в гали парафіяльній. Приявність всіх членів є конечна, бо є важні справи до вирішення. — А. Іванів, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. травня, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі, 237 Гоп Еве. Просимо всіх членів прийти на час, бо є важнім справи до полагодження. Подаємо до відома, що Товариство уряджує спільний пікнік трьох відділів, 42, 97, 182, тож кожний член повинен взяти тікет і треба буде вибрати робітників на цей пікнік. — За уряд: Ф. Гулька, предс.

CHICAGO, ILL. — Monthly meeting of Birth of Holy Virgin Society, Branch 259, will be held Sunday, May 22, at 1903 W. 51st St., at 2:00 P. M. — P. Trusiak, Treas.

БРОНКС, Н. Й. — Збори Тов. Любов, від. 298, відбудуться в суботу, 21 травня, в год. 8. ввечір, в церковній галі, 1745 Вашингтон Еве. — В. Морозович, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 21. травня, точно в год. 7:30 ввечір. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від год. 6:30. Тому, що є багато важних справ до вирішення, приявність усіх членів обовязкова. — Уряд.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зоря, від. 69, відбудуться в суботу, 21. травня, в год. 8. ввечір, в церковній галі св. Юрія, 28 Іст 7. вул. Члени, котрі не приходять на збори, а довгують по кілька місяців, хай прийдуть на ці збори і вирівнають свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: М. Линтей, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, відбудуться в неділю, 22. травня, в годині 2. пополудні, в церковній гали на Грінвіч, Еве. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів і членниць прийти на час, бо є важні справи до полагодження. — В. Карий, предс.; В. Влащук, кас.; І. Михайлишин, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 22. травня, в годині 12. вполудне, в салі укр. правосл. церкви, 2250 В. Кортез ул. Просимо місцевих і позамісцевих членів прийти на збори і вирівнати свої вкладки. — Когут, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 22. травня, зараз по Сл. Божій, в гали парафіяльній. Просимо всіх членів прийти на збори і вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — Уряд.

ПОШУКУВАННЯ

КОРОВЧАК ВАСИЛЯ з с. Коростенко, син Антошка і Марії, виїхав до U.S.A. між 1925-1926 рр. около 24 роки в Америці. Шукає його Махник Анна, зам. Картин, дочка Івана і Катерини з Коростенка. Адреса:

КАРТИН АННА
7802 Brewster Av., Philadelphia 42, Pa.

ПАРАСКЕВІЯ КРАВЕЦЬ шукає свого сина **ІВАНА**, або його дітей. Він походить зі села Букочівці Свобода, пов. Рогатин. Хто про него знає, або він сам, хай пише до:

PARASKEWIA KRAVEC,
176 Madison St., New York City.

МИХАЙЛИНА ЧЕРВЕЦЬКА пошукує знайомих і дочки тітки Франки Топільницької з Страшевич, повіт Старий Самбір, на імя мабуть Евфрозина.

M. CZERWECKA
126 — 5th Blakely, Olyphant, Pa.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 15-го травня 1949 року помер у 62. році життя

ГАВРИЛО ЛЕМЕШКА.

Роджений 1887 року в селі Зарубинцях, пов. Збараж, Західна Україна.

Лишив жінку Катерину Лемешка. Дітей в них неб уло. Спи односельчане, хай вільна Американська земля буде тобі легкою.

Похорон відбудеться 19. травня, зрана, з пох. заведення Яреми на 7-ій вул. в Ню Йорку, Н.Й.

Микола Сукар.

ТАРЗАН, ч. 2096. Помилкове обвинувачення.

У кількох хвилинах ґенґстер опритомнів від Тарзанового удару.

Він горячково почав шукати за мішочком з діямантами.

Та мішочка не було, а за те його рука намацала револьвер.

Вискочивши з свого леговища, він закричав: „Вставайте, ви обманці!"